

zaPAU

Nadzieja w sklerozie

W polskiej nauce odkryliśmy na nowo problem walki pokoleń. Mówi się w salonach i pubach, czyta się w prasie – od „Wprost” do „Tygodnika Powszechnego” – że za krytyczną sytuację polskiej nauki odpowiadają starzy profesorowie, którzy przestali uprawiać prawdziwą naukę i zajmują się odgrzewaniem wczorajszych kotletów, a w wolnych chwilach koncentrują się na blokowaniu rozwoju młodych talentów. Stąd pytanie za 100 punktów, stawiane jak Polska długa i szeroka: jak pozbyć się tych krzepkich starców.

Nie ma oczywiście prostej odpowiedzi (choć niektórzy sądzą, że ją posiadli). Ale zanim podejmiemy poważnie ten problem, warto może zastanowić się, dlaczego właściwie twórcy, pracowici i aktywni ludzie, często w znakomitej kondycji fizycznej, tracą w pewnym momencie zainteresowanie pracą naukową, która często była przez lata ich autentyczną pasją.

Wydaje mi się, że odkryłem – przynajmniej częściową – przyczynę.

Jest rzeczą dość znaną, że istnieje zasadnicza różnica pomiędzy pracą uczonego, a pracą w innych zawodach. Rozważmy np. inżyniera. Dobry inżynier powinien, rzecz jasna, robić rzeczy, na których doskonale zna się i które umie robić. Prawdziwą groźną wzbudzi przecież inżynier, który podejmuje się budowy mostu, a nie nauczył się porządnie jak budować mosty. Natomiast zupełnie przeciwna zasada obowiązuje uczonego. Powinien on właśnie pracować nad zagadnieniami, których jeszcze nie zna. Jeżeli zaczyna zajmować się problemami, których się już nauczył, które opanował, wchodzi na prostą drogę do powielania samego siebie i automatycznie wyłącza się z twórczego uprawiania nauki. Któż z nas nie zna takich przykładów?

I tutaj właśnie starzy profesorowie mają problem. No bo stary profesor już WSZYSTKO wie, wszystkiego zdążył się w swoim długim życiu nauczyć (zdarzają się też geniusze, którzy uczą się tak szybko, że osiągają ten stan już w całkiem młodym wieku). Siłą rzeczy musi zająć się problemami, które już zna. Dlatego nie jest w stanie zdobyć się na prawdziwą, oryginalną twórczość.

To oczywiście dla wielu starszych ludzi prawdziwy dramat, z którego – co gorsza –

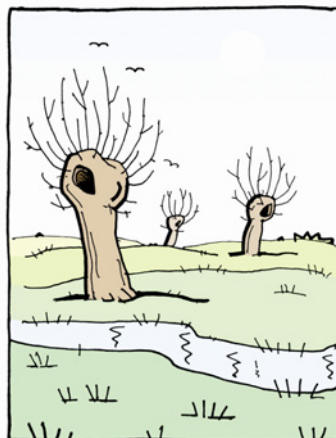
na ogół zdają sobie sprawę. Sytuacja wydaje się bez wyjścia, bo przecież trudno usunąć ze świadomości ładunek informacji, który gromadził się przez całe życie. Następuje załamanie i rezygnacja.

Na szczęście natura przychodzi czasem z pomocą: skleroza skutecznie eliminuje całe połacie naszej wiedzy i to daje starszkom nową szansę. Powiedziałbym nawet – nową młodość. W dodatku popartą wieloletnim doświadczeniem, co stwarza wprost fantastyczne perspektywy.

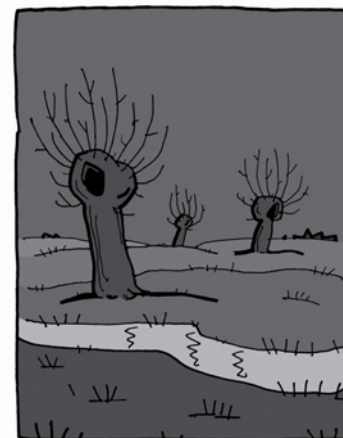
Z tych rozważań wynika dość oczywisty i prosty wniosek praktyczny. Przeszkodą w rozwijaniu naszej nauki są tylko starzy profesorowie w pełni władz umysłowych. Natomiast uczeni dotknięci sklerozą są prawdziwym skarbem, na który trzeba chuchać i dmuchać, bo to oni właśnie mają szansę doprowadzić do odrodzenia. Wypada wyrazić nadzieję, że tzw. czynniki wezmą to pod uwagę w kolejnym projekcie naprawy nauki polskiej.

ABBA
4 listopada 2009

Świat Andrzeja Mleczki



NAJJAŚNIEJSZA
RZECZPOSPOLITA



NAJCIEMNIEJSZA
RZECZPOSPOLITA

<http://mleczko.interia.pl/>

PAUza Akademicka – Tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego. Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Stanisław Rodziński, Adam Strzałkowski, Andrzej Szczeklik, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Jerzy Wyrozumski, Franciszek Ziejka. Redakcja: Marian Nowy – red. naczelny (marian.nowy@gmail.com), Andrzej Kobos – z-ca red. naczelnego (andrew.kobos@gmail.com), Witold Brzoskowski – fotokład, Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny.

Adres dla korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17, www.pauza.krakow.pl, pauza@pau.krakow.pl
Oczekujemy na artykuły do 5 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca.

Bezpłatną elektroniczną prenumeratę/subskrypcję PAUzy Akademickiej można zamówić wysyłając e-mail na adres: pauza@pau.krakow.pl